

PRÁVA A POVINNOSTI PACIENTŮ

Práva pacientů

V lednu 1991 ratifikovalo Federální shromáždění Listinu lidských práv a svobod. V návaznosti na to vypracovala a schválila centrální etická komise Ministerstva zdravotnictví kodex o právech pacientů: tento byl prohlášen za platný 25. 2. 1992.

1. Zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem.
2. Pacient má právo na ohleduplnou odbornou zdravotnickou péči prováděnou s porozuměním kvalifikovanými pracovníky.
3. Pacient má právo na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost a respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb.
4. Pacient má právo znát jméno lékaře a dalších zdravotnických pracovníků, kteří ho ošetřují. Má právo žádat soukromí a služby přiměřené možnostem ústavu, jakož i možnost denně se stýkat se členy své rodiny či s přáteli. Omezení takového způsobu (tzv. kontinuálních) návštěv může být provedeno pouze ze závažných důvodů.
5. Pacient má právo získat od svého lékaře údaje potřebné k tomu, aby mohl před zahájením každého dalšího nového diagnostického či terapeutického postupu zasvěceně rozhodnout, zda s ním souhlasí. Vyjma případů akutního ohrožení má být náležitě informován o případných rizicích, která jsou s uvedeným postupem spojena. Pokud existuje i více alternativních postupů nebo pokud pacient vyžaduje informace o léčebných alternativách, má na seznámení s nimi právo. Má rovněž právo znát jména osob, které se na nich účastní.
6. Pacient má v rozsahu, který povoluje zákon, právo odmítnout léčbu a má být současně informován o zdravotních důsledcích svého rozhodnutí.
7. Poskytování informací o zdravotním stavu pacienta, nahlížení do zdravotnické dokumentace:
 - a) Pacient má právo nahlížet do zdravotnické dokumentace o něm vedené, pořizovat si její výpisy nebo kopie, a to v přítomnosti zaměstnance pověřeného MNNP, přičemž nesmí být rušeno poskytování zdravotních služeb. Pro pořízení výpisu nebo kopie stanoví zákon lhůtu 30 dnů od obdržení žádosti.

- b) Pacient může při přijetí do péče (nebo kdykoliv poté) určit osoby, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu, a současně může určit, zda tyto osoby mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace o něm vedené nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu, a zda si mohou pořizovat výpisy nebo kopie těchto dokumentů.
- c) Pacient může při přijetí do péče (nebo kdykoliv poté) vyslovit zákaz podávání informací o jeho zdravotním stavu kterékoliv osobě.
- d) Určení osob nebo vyslovení zákazu poskytovat informace o zdravotním stavu může pacient kdykoliv odvolat.
- e) Pacient má právo určit, v jakém rozsahu mají být informace o jeho zdravotním stavu poskytnuty jím určeným osobám a dále má právo sdělit, jakým způsobem mohou být informace o jeho zdravotním stavu poskytovány (např. ústně, písemně apod.).
8. Pacient má **možnost vzdát se podání informace o svém zdravotním stavu**, popřípadě může určit, které osobě má být informace podána, jsou-li splněny zákonné podmínky. To neplatí v případě, kdy pacient trpí infekční nemocí nebo jinou nemocí, v souvislosti s níž může ohrozit zdraví nebo život jiných osob.
9. V průběhu ambulantního i nemocničního vyšetření, ošetření a léčby má nemocný právo na to, aby byly v souvislosti s programem léčby brány maximální ohledy na jeho soukromí a stud. Rozbory jeho případu, konzultace a léčba jsou věci důvěrnou a musí být provedena diskrétně. Přítomnost osob, které nejsou na léčbě přímo zúčastněny, musí odsouhlasit nemocný, a to i ve fakultních zařízeních, pokud si tyto osoby nemocný sám nevybral.
10. Pacient má právo očekávat, že veškeré zprávy a záznamy týkající se jeho léčby jsou považovány za důvěrné. Ochrana informací o nemocném musí být zajištěna i v případech počítačového zpracování.
11. Pacient má právo očekávat, že nemocnice musí podle svých možností přiměřeným způsobem vyhovět pacientovým žádostem o poskytování péče v míře odpovídající povaze onemocnění. Je-li to nutné, může být pacient předán jinému léčebnému ústavu, případně tam může být převezen poté, když mu bylo poskytnuto úplné zdůvodnění a informace o nezbytnosti tohoto předání a ostatních alternativách, které při tom existují. Instituce, která má nemocného převzít do své péče, musí překlad nejprve schválit.
12. Pacient má právo očekávat, že jeho léčba bude vedena s přiměřenou kontinuitou. Má právo vědět předem, jací lékaři, v jakých ordinačních hodinách a na jakém místě jsou

mu k dispozici. Po propuštění má právo očekávat, že nemocnice určí postup, jímž bude jeho lékař pokračovat v informacích o tom, jaká bude jeho další péče.

13. Pacient má právo na podrobné a jemu srozumitelné vysvětlení v případě, že se lékař rozhodl k nestandardnímu postupu či experimentu. Písemný vědomý souhlas pacienta je podmínkou k zahájení neterapeutického i terapeutického výzkumu. Pacient může kdykoliv, a to bez uvedení důvodu, z experimentu odstoupit, když byl poučen o případných zdravotních důsledcích takového rozhodnutí.
14. Pacient má právo být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a o způsobu jejich úhrady, pokud to jeho zdravotní stav umožňuje.
15. Nemocný v závěru života má právo na citlivou péči všech zdravotníků, kteří musí respektovat jeho přání, pokud nejsou v rozporu s platnými zákony.
16. Pacient má právo a povinnost znát a řídit se platným řádem zdravotnické instituce, kde se léčí (tzv. vnitřní řád a řád oddělení). Pacient má právo kontrolovat svůj účet (u své zdravotní pojišťovny) a vyžadovat odůvodnění jeho položek bez ohledu na to, kým je účet placen.

Povinnosti pacientů

Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen dodržovat následující pravidla.

1. Pacient je povinen dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas.
2. Pacient se zavazuje řídit se Vnitřním řádem nemocnice a Řádem oddělení.
3. Pacient má povinnost pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních a přenosných nemocech, o zdravotních službách poskytovaných jinými poskytovateli, o užívání léčivých přípravků, včetně užívání návykových látek, a dalších skutečnostech podstatných pro poskytování zdravotních služeb.
4. Pacient má zákaz požívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky. Na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře má v odůvodněných případech povinnost podrobit se vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.
5. Pacient je povinen udržovat čistotu a pořádek na pokojích a ve všech prostorách MNNP.

6. Pacient se chová slušně k zaměstnancům MNNP, respektuje jejich pokyny a umožní plnění pracovních povinností. Pacient také respektuje přítomnost návštěv ostatních pacientů.
7. Pacient se chová tak, aby nedocházelo k poškozování majetku a vybavení nemocnice.
8. V celé budově nemocnice platí přísný zákaz kouření. Kouření je povoleno pouze ve vymezených venkovních prostorech. V areálu jsou pro tento účel umístěny popelníky. Kouření pacienta může být také v některých případech hodnoceno jako nedodržení navrženého individuálního léčebného postupu. Neuposlechnutí výzvy k okamžitému dodržení zákazu kouření může být v takovém případě důvodem k ukončení hospitalizace.
9. Pacient má zakázáno do celého areálu MNNP vnášet jakékoliv chladné zbraně, střelné zbraně a střelivo, a to bez ohledu na skutečnost, že je jejich oprávněným držitelem. V případě porušení tohoto zákazu, z důvodu zajištění ochrany osob a majetku MNNP, budou zbraně a střelivo za součinnosti Policie ČR a pacienta vyneseny z areálu MNNP.

Zákonný zástupce pacienta/-ky je povinen vytvořit podmínky pro splnění povinností pacientem.

Pacienti, zákonný zástupce pacienta, osoba určená pacientem, osoba blízká pacientovi nebo osoba ze společné domácnosti jsou povinni prokázat svou totožnost občanským průkazem, jestliže o to požádá poskytovatel nebo zdravotnický pracovník, jehož prostřednictvím poskytovatel poskytuje pacientovi zdravotní služby. Povinnost prokázat se občanským průkazem má rovněž osoba, která požaduje informace o zdravotním stavu pacienta, a osoba, která hodlá hospitalizovaného pacienta navštívit a není osobou podle věty první. Jde-li o cizince, totožnost se prokazuje cestovním dokladem nebo jiným průkazem totožnosti. Má-li zdravotnický pracovník pochybnost, zda jde o osobu blízkou, doloží tato osoba blízká tuto skutečnost čestným prohlášením, ve kterém uvede své kontaktní údaje a číslo průkazu totožnosti. Čestné prohlášení je součástí zdravotnické dokumentace. V případě odmítnutí prokázání totožnosti může zdravotnický pracovník odmítnout požadovanou součinnost anebo neumožnit návštěvu u hospitalizovaného pacienta.